

РЕНЕ ГИЙО

ГОСПОДАРЯТ НА СЛОНОВЕТЕ

Култура

*This project has been funded with support from the
European Commission.*

*This publication [communication] reflects the views only
of the author, and the Commission cannot be held
responsible for any use which may be made
of the information contained therein.*

*Този проект е финансиран с подкрепата на
Европейската комисия.*

*Тази публикация [съобщение] отразява само личните
виждания на нейния автор и от Комисията не може
да бъде търсена отговорност за използването
на съдържащата се в нея информация.*

Рене Гийо

**Господарят на
СЛОНОВЕТЕ**

Превел от френски: Златко Стайков

„EMAC“

*Cet ouvrage a bénéficié du soutien
du Programme d'aide à la publication
de l'Institut français*

René Guillot

LE MAÎTRE DES ÉLÉPHANTS

© Éditions Magnard Jeunesse, 2015

Рене Гийо

ГОСПОДАРЯТ НА СЛОНОВЕТЕ

Превод от френски: *Златко Стайков*

Илюстрации: *Кристел Еспи*

Адаптация на корицата за българското издание:

Златина Зарева

© ИК „ЕМАС“, 2021

Всички права запазени!

Глава 1

Абесо

Самолетът на „Ер Франс“ току-що прехвърли Пиренеите. След заснежените върхове и проходите, между чисто стръмни склонове се плъзна машината, терасите с цвят на глина се спущаха чак до равнината, разпротряла се като карта с яркожълт цвят.

Кацнали нависоко по скалистите била, малките селца с покриви от червени цигли следваха едно подир

Господарят на слоновете

друго, все по-дребни, докато накрая изчезваха в гръното на долината.

Къщичка с плевня, хамбар... Всичките тези махали ми приличаха на фермата на моя чичо Антоан в Монтиняк.

Онази вечер, само преди два дена, яхнал бялата кобила Рита, връщах в галоп подплашеното стаго овце и кози, докато нахълтаха през голямата порта, и изобщо не подозирах, че ги прибирам за последен път...

След като вечеряхме, чичо Антоан, по-развълнуван, отколкото искаше да покаже, ми каза с гласа си на булдог:

– Ей там имам едно писмо, малкия. Да, едно писмо... Сещаш се от кого, нали? От Авантюриста...

Когато говореше за по-големия си брат и мой баща, Антоан го наричаше само по тоя начин – „Авантюриста“...

– Ще трябва да се разделим, Жан-Люк. Авантюриста се сети, че съществуваш. И те вика при себе си. Иска да отидеш при диваците в неговата страна. Това е негово право. Ще ти прочета писмото.

Беше съвсем кратко. Започваше така: „Наскоро Жан-Люк навършва четиринайсет години...“

Бях потресен. Никога не бях напуцал Монтиняк – фермата върху широкото голо плато, оградена отвсякъде с гори. Фермата с високите си дувари, с гълъбарниците и със зидания зимник, приличащ на тъмница... Липсваше ѝ само крепостната кула по средата на

Абесо

големия застлан двор, за да си представим, че това е последното свърталище на един беден гасконски благородник от Средновековието.

Тук премина цялото ми детство – при леля Елина Кротката и Антоан Браконьера, който през снежните зими ме водеше със себе си на лов за лисици или глигани.

– Кротката – рече Антоан, – ще трябва да приготвиш малкия за път. Утре заминаваме за Париж. Ще вземе самолета във вторник.

Леля Елина криеше с мъка сълзите си.

– Хайде, хайде – избоботи навъсено Антоан. – Авантюриста ни го остави временно. Малкият си е негов. И той си го прибира.

Леля ми излезе от стаята. А аз нямах право да се разрева пред очите на чичо, който сложи точка на цялата афера, като промърмори:

– Това не е справедливо...

И сега самолетът ме отнасяше. Носех се към неизвестното. Чувствах се изоставен и сам. Беше ми тъжно.

На летището в Дакар се прехвърлих на самолета с въздушната поща за Судан.

Летяхме доста ниско. Под крилата на самолета картата на африканската степ придобиваше релеф сред тъмнозеленото пространство на горите, нашарено от жълточервени петна на савани. Земята издуваше руното си като някакво едро животно.

Бяхме само неколцина пътници от Дакар за Бамако. При краткото кацане в Судан на борда се качиха

Господарят на слоновете

важни черни първенци с широки колосани наметала и двама европейци по шорти и блузи в цвят каки, с тъмен бронзов загар на лицата. Това бяха двама гървосекачи от Брега на слоновата кост¹. Единият се настани до мене, другият – на съседното кресло. Говореха си за техните си работи.

По-гребният, баск с пригладени коси и остра като нож физиономия, бил, както научих по-късно, един от най-добрите стрелци сред ловците на слонове в Брега. Казваше се Кантери. Според собствените му думи, „заради слоновете“ на два пъти влизал в болница, а „заради биволите“ – четири пъти. Строшени ребра, след като един хобот го подхвърля във въздуха... Намушкан с рог гръден кош...

Другият, окосмен като мечка великан, но с голо кубе, сякаш излъскано с кече, нямаше вежди и мигли, а устата му беше пълна със златни зъби. Той командваше три сечища, и трите вдън горите край Корого.

Разговорът им ми се стори твърде любопитен. Разказваха ловните си подвизи. Не можех да откъсна очи от малкото човече, сухо като чироз, което за една сутрин сваля с карабината си две дюзини зелени маймуни или един едър слон, „за да снабди с месо“ хората си.

– Аха, интересно ли ти е, малкия? Явно за първи път пътуваш из Африка. Роднини ли имаш тук?

Отговорих, че отивам при баща си в горната част на Брега на слоновата кост.

---

¹ Използва се и френското Ком д'Ивоар... – Бел. прев.

Абесо

– В правителството ли е?

– Не, господине. Баща ми се е настанил в Абесо.

– В Абесо ли... че това е наскрег страната Лоби!?

– Да, господине.

– Тогава ти се казваш?...

– Жан-Люк Гарубие.

– Така си и мислех... Навремето познавах добре баща ти. Бяха ми казали, че направил плантация откъм Теуни... В Абесо, точно така... Сизал², кафе. Онази земя там не е много подходяща за кафе... Но от юначага като Гарубие наистина може да се очаква всичко. Хване ли се за нещо...

Както говореше с напевния си глас и гълташе навътре тънките си като конец устни, човекът изведнъж млъкна. Уловил неспокойния ми поглед, другият – тромав, добродушен великан, се разсмя, като показва позлатеното си широко чене, и допълни веднага:

– Изглежда, плантацията му върви добре.

– Ти видял ли си я?...

– Да, преди три месеца минах оттам. Хм, точно преди произшествието му.

– Произшествие ли? По време на лов?

– Не.

– Защото на лов Гарубие е луда глава.

– Издебнала го пантера...

– Аха...

---

¹ Буркина Фасо. – Бел. прев.

² Влакнодайно растение. – Бел. прев.

Господарят на слоновете

– Лежала на клон точно над пътеката, подобна на месен и обрасъл коридор, по който той минавал всеки ден на отиване в плантацията. Звярът скочил отгоре. Паднал върху раменете му и му ограл главата с нокти. Гарубие има железни мускули. И удушил звяра. Но в битката загубил едното си ухо.

– Едното си ухо!

– Напълно откъснато... като отрязано с нож. Пак е извадил късмет, че раната не се е инфектирала.

Седях, изгубил ума и гума.

– А, малкия, ти не си знаел... – усети се великанът и почти ми строши рамото, като ме потупа приятелски. – Не се тревожи. Когато видях баща ти, беше напълно оздравял. Нали знаеш, той си е силен по природа. И ти също ще станеш здравеняк, като пораснеш. На колко си години?

– Скоро навършвам четиринайсет...

Двамата секачи запалиха пури, дебели като палец. Загубиха интерес към мене и подновиха разговора си.

В самолета беше много задушно. Чувствах се уморен. Облегнах се назад в креслото с лице към илюминатора и изглежда съм задрямал. О, не за дълго. С отпуснато тяло и полузаспал, започнах да се измъквам от грямката, но останах със затворени очи и се опитах да продължа съня си. Защото пътуването ми беше като някакъв сън. Струваше ми се, че това не съм аз, а самолетът отнася нанякъде друго момче. Същевременно чухах как чичо Антоан вика кучетата си, двамата дървосекачи също продължаваха да гуднат. И

Абесо

тѣй като мислеха, че спя, заговориха пак за мене или по-скоро за баща ми.

– Никога не съм допущал, че Гарубие има толкова голямо момче. Съвсем не го виждах с някоя жена на главата. Такъв веселяк не става за семеен живот. Казваш, Кантери, че го познаваш от по-рано, тѣй ли?

– Да. Първо от Тексас. Той имаше ранчо там. Работих с него. Две години. Отглеждахме коне. Заедно. Годините на двама ни общо бяха четирийсет. Много обичахме конете. Хубаво беше тогава. По дванайсет часа дневно на седлото.

– Бил ли е женен по онова време?

– Не...

Слушах ги. Какво ли още ще науча за този почти напълно непознат човек? Само два пъти съм го виждал, когато бях съвсем малък и той профуча като вятър през Монтиняк. „Кой, Авантюриста ли?...“, казваше чичо за баща ми, за когото не знаех почти нищо.

Двамата секачи прогължаваха да разговарят, без да погодират, че не изпущам нито една тяхна дума.

– Напуснах ранчото – рече Кантери – и се загубихме от поглед, но било писано да се намерим отново. В Чили. Там Гарубие беше решил да сади лозя. Точно тогава се ожени за една испанка с индианска кръв. Хубавица беше, крехка като принцеса на инките. Отнесе я лоша треска, след като се роди синът им. И Гарубие изостави всичко. Прибра се с детето във Франция. Оттогава не съм го виждал. Но научих, че преди да дойде да отглежда сизал в Лоби, е търсил петрол във

Господарят на слоновете

Венецуела и диаманти в Южна Африка. И всеки път го преследвал лошият шанс...

– Каква идея да отидеш в Лоби, за да отглеждаш кафе!...

– И да гресираш слонове! – допълни Кантери. – Както в Индия или в Тайланд! Даваш ли си сметка! Да опиташ гресура на африкански слонове! А, приближаваме Бобо...

Самолетът се спусна по-ниско, описа широк кръг над терена и кацна с подскачане и грусане на лошо заравнената писта, размекната от последното торнадо. После рулира до скованите от червени гъски хангари, където пътниците бяха очаквани от група европейци, наобиколена от черна тълпа, нагиздена в многоцветни платници.

Млад африканец, нахлупил до ушите яркочервен каскет, избута стълбата до вратата на самолета и пасажерите започнаха да слизат.

Двамата гървосекачи смачкаха пръстите ми с приятелско ръкостискане и ми пожелаха лек път.

Баща ми беше писал: на летището ще чака камионетка, а аз ще изпратя някого да прибере момчето.

Чувствах се напълно изгубен сред пъстрата тълпа, която се скупчи около самолета. С доста голяма мъка успях да се промъкна навън, когато чух, че някой вика името ми.

– Жан-Люк...

– Аз съм, господине.

Вдигнах очи към мъжа, облечен с риза с къс ръкав и

Абесо

шорти в цвят какви, също като спътниците ми – секачите от Брега на слоновата кост. Щръкнал с цяла глава над небрежно облечените негри, той ги разбута безцеремонно, за да си направи път. Беше още по-грамаден и тежък от великана с бръснатия череп от сечищата в Корого. Хвърляше сянка като цяло гърво...

– Момчето ми!

Вдигна ме като перце. Здравата ме разцелува и усетих бузата си залепена до леко посивялата му брада, която не успяваше да прикрие заг слепочиеото дългия белег от откъснатото ухо.

– Моето момче!

Този човек, този чужденец, когото никога не бих познал, беше баща ми.

Глава 2

У О Н О Г О

А бесо...

Така се наричаше това място на края на света, запокитено наред страната Лоби, където хълмовете от червеникав латерит¹ се полюшват като приждаща гигантска вълна. Гигантска зелена вълна, издигвана на приливи и отливи от безбрежната гора...

Когато камионетката изпъли по пътчето през

---

¹ Суха алумино-силикатна почва в тропиците. – Бел. прев.

Господарят на слоновете

долината до малкия мост от кръгли трупи над калния вир, пълен с хипопотами, открих в пейзажа нещо познато. Да, но тук всичко беше с гигантски размери. И все пак приличаше на Монтиняк – голото плато, оградено с гори, със синия кръг на небето над короната от зеленина.

Къщата – широка постройка, покрита с тръстика и с дългата слонска трева, сплетена на плитки от черните – беше струпана в средата на обширен насип, издигащ се над околните гори. Няколко стъпала водеха до голяма веранда на метър от земята, обикаляща около стените от обли греди, съвсем леко отесани с брадва. Навсякъде околоръст се простираше дивият африкански пущинак със сплетени бодливи храсти, без нищо едно гърво.

На ослепителната дневна светлина тук и там се запалваха пламтящи гървета с изкорубени гънери, отрупани с гроздове от бели цветове.

Долу в равното, където течеше реката на хипопотамите, в зеленината прозираха петна с цвят на глина: укрепените сукали¹ на лобийците².

Именно в това село от сукали, наречено Бакали, в къща, подобна на нашата, живееше датчанинът Микелсен, който ръководеше групите работници в план-

---

¹ Сукала – африканска къща от сплетени вършини, измазани с глина. Сукалите са разположени така, че да бъдат отбранявани при нападение. – Бел. прев.

² Лоби – племе в Буркина Фасо и някои други страни в Западна Африка. – Бел. прев.

Уоного

тацията на баща ми. Семейство Микелсен имаха син, Ерик, с две години по-малък от мене.

В Бакали, на една стрела разстояние от мостчето от гредоред, под голямо памучно дърво се бе приютила колиба от червена глина, пълна с кокошки, кози и едно семейство с цяла сюртя голи дечица.

Това е сукалата на младия лобиец Фофана, черен като абанос, който щеше да стане мой приятел.

Моето приключение беше в това: да потърся на края на света приятелството на това учудващо момче с изпилени зъби – като тези на ловците от племето му – което вероятно беше мой връстник. Защото той дори не знаеше на колко е години! Бил роден в годината на скакалците и големия гняв на слоновете, стъпкали с кръглите си масивни крака колибите на малкото селце Донго.

Но не биваше още с пристигането си да се запознавам с Фофана.

* * *

В къщата на баща ми в Абесо една опасна личност започна да ме дебне денем и нощем. Защото съм убеден, че вече не спеше нощем, откокто се настаних в къщата. В неговата къща...

Този Уоного само дето не може да говори.

– Умен е като човек – каза баща ми – и е по-верен от куче. Ще видиш, Жан-Люк. Оня ден, когато отивах на плантацията и пантерата скочи горе от клони-

Господарят на слоновете

ме, ако той беше вървял пред мене както обикновено, сигурно щеше да ме предупреди за опасността.

Уоного беше едро шимпанзе, чийто поглед ме влегеняваше. Очите му бяха изпълнени с онази мъка на безсловесните твари, които искат, но не могат да говорят като хората.

По време на една хайка поплашеното му племе го изоставя в бягството си напред степта, където ловците на баща ми го улавят и докарват в Абесо. Тогава той е маймунско бебе.

Сега, четиригодишен, се е превърнал в силно животно. Уоного е почти като мене на бой. Когато се хване за масата или за някой стол с гълзите си синкави ръце, изпъчи гърди и се изправи, не губи и сантиметър от ръста си.

И вкъщи, и на плантацията, той върви като опашка подир баща ми.

В деня, когато пристигнах, Тембла слугата беше сервирал три куберта на масата. Уоного се хранеше точно срещу господаря си, като чакаше да му поднесат да яде, опрял лакти от двете страни на чинията си.

И всеки път когато ме погледнеше, в черните му зеници светваше малко зло пламъче. После маймуна-та обръщаше към баща ми гългото си сплескано лице, на което се четеше объркването му. Впиваше в него нещастните си очи, покрити с лека пелена. После притискаше с косматата си ръка тежкото чене, за да не трепери заедно с лошо очертаната устна. И сякаш му отправяше мъчителен въпрос.

Уоного

Вече четири години живееше сам в къщата на човека, който разговаряше само с него, шимпанзето. Напълно объркан, сякаш питаше: „Кой е тоя нахалник, гето се натрапи в къщата ни?“.

– Уоного!...

Той знае името си. И само за два гена научи и моето.

– Внимавайте, шефе – рече Микелсен, когато дойде да закуси с нас няколко дни след пристигането ми. – Никога не е ясно какво точно става в една маймунска глава.

– Е, нима не познаваш Уоного?...

– Познавам маймуните, шефе. Подли животни... Коварни, лукави. И ревниви...

– Сигурно ще поревнува малко, в това няма нищо чудно... – разсмя се баща ми.

– Ще ви кажа какво мисля. На ваше място, шефе, бих се отървал по най-бързия начин от тази маймуна.

– Да я върна в пущинака ли? – рече баща ми. – Уоного ще се върне още на следващия ден. Ще намери пътя до дома.

– Не и ако го откарате някъде по-далече. С камионетката... Я гледай, шефе. Виждате ли го какъв поглед ми отправя? Като че ли разбира какво казвам за него. И кой знае дали наистина не ни разбира? На него му е ясно, че не го обичам. Но ми има страха. Иначе веднага ще ми се нахвърли. Не, не, само го погледнете...

Уоного беше дошъл да си легне в краката на господаря си. Мърмореше си нещо и поглеждаше изпод вежди Микелсен.

Двамата мъже заедно с голямата маймуна зами-

Господарят на слоновете

наха за плантацията. Останах сам с Ерик, сина на Микелсен, момче с рижа коса, което стреляше с лък като лобиец и от трийсет крачки събаряше със стрела зелен гълъб от върха на някое памучно дърво.

Микелсен беше прав. Баща ми не искаше да признае очевидното. Шегуваше се и ми се присмиваше на страховете. Беше живял в приятелство с този звяр. Обичаше го. И Уоного откликваше хилядократно на чувствата му.

Човек трябваше да види нямото обожание на голямата маймуна, седнала пред господаря си, молещите ѝ очи и почти човешката радост на едновременно нещастното и ревниво животни.

А аз не смеех да си призная какъв непоносим страх изпитвах от моя звяр, който се мислеше за човек.

Подир няколко дни Уоного, след като се цупи прогължително, сякаш започва да свиква с присъствието ми и да ме приема в къщата.

Една вечер баща ми беше слязъл в долината при старейшината на село Бакали. Аз останах сам с маймуната.

Четях при лампата. Уоного седеше срещу мене. Наблюдаваше ме. Не ме изпускаше от поглед.

Аз не смеех да вдигна очи над книгата. Забранявах си да се страхувам. Оттатък в кухнята чувах тропането на Тембла слугата, който миеше чиниите. Не бях сам. Въпреки това се чувствах потиснат и сякаш не ми стигаше въздух.

Шимпанзето не се помръгваше. Дебнеше ме. Ча-